

عنوان درس به فارسی: آشنایی با ادیان بزرگ و کتب آسمانی

به عربی: التعرف على الديانات الكبرى و الكتب المقدسة

به انگلیسی: Introduction to the great religions and scriptures

مشخصات درس:	اهداف:
نوع درس: پایه	- آشنایی دانشجویان با دین‌های بزرگ و زنده جهان
تعداد واحد: ۲	- ایجاد توانایی فهم عقاید و شعائر دینی ادیان بزرگ و زنده جهان
زمان درس: ۳۲	- ایجاد توانایی و کسب مهارت در مراجعه به متون دینی ادیان بزرگ و زنده جهان
	- ایجاد توانایی کسب مهارت در برقراری ارتباط و گفت و گو با پیروان ادیان بزرگ و زنده جهان

دروس پیش‌نیاز:

فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

جلسه ۱	کلیات	تاریخچه و زمینه‌های ورود مطالعه دین به حوزه‌های دانشگاهی
		دین شناسی
		اهداف و پیشینه مطالعه درباره‌ی ادیان
		موضوع و مسایل دین شناسی
		تعریف: دین، مذهب، ملت، نحله، فرقه، شریعت، الهیات، کلام
		ویژگی‌های دین
		منشاء دین
		طبقه بندی ادیان
جلسه ۲ و ۳	هندوئیسم	اعتقادات مردم هند پیش از آریایی‌ها
		کتاب ودا (ریگ ودا، یجور ودا، سام ودا و اتهرو ودا)
		برهمنه‌ها
		مهابهارته
		بهگودگیتا
		خدایان ودایی (اسوره‌ها و دئوه‌ها)
		خدایان سه گانه (برهما، شیوا و ویشنو)
		نظام طبقاتی هند (برهمنان، کشاتریه‌ها، ویشیه‌ها و شودره‌ها)
		قربانی
		اهیمسا
		کرمه
		سمساره
		موکشه
		مقاصد اربعه مباح در زندگی (کاما، ارتا، دهارما و موکشه)
		ادبیات هندوئیسم حماسی (مهابهارات، رامایانه و بهگودگیتا)
		رنیکه‌ها
وپانیشادها		
سه طریق نجات (طریق عمل، طریق معرفت و طریق اخلاص و محبت)		
جلسه ۴	بودیسم	زمینه ظهور
		بودا و داستان زندگی او
		فرضیه رنج جهانی و چهار حقیقت شریف
		کتب مقدس بودایی
		مکاتب بودایی (تراواده و مهاییانه)

آموزه‌های مهم (رنج، نفس، نظریه سه کالبد، راه نجات و راههای هشتگانه رسیدن به آن، بودی‌ستوه، نیروانه)		
مهاویرا و و داستان زندگی او	جینیسم	جلسه ۵
کتاب مقدس؛ تعالیم		
اهیمسا		
عهدهای پنجگانه راهبان		
عهدهای دوازده‌گانه مردم عادی		
فرقه‌ها (آسمان جامگان و سفیدجامگان)	سیکھیزم	
نانک و گوروهای دیگر		
گرانت		
کتاب مقدس		
پنج نشانه (کیس، کانگه، کچه، کاره و کرپان)		
هندوئیسم معاصر	دین زردشتی	جلسه ۷، ۸ و ۹
عقاید آریائی‌های قبل از زرتشت		
زردشت (مولد و زمان)		
مقام زردشت (پیامبر، شمن، سیاستمدار و...)		
اوستا (یسنه، یشت‌ها، ویسپرد، وندیداد و خرده اوستا)		
تعالیم اعتقادی در اوستای گاهانی (گاتها و آموزه‌های آن)		
تعالیم اعتقادی در اوستای جدید یسنه‌ها، وندیداد و یشتها)		
امشاسپندان (وهومنه، اشاو هیسته، خشتیره وئیریه، هئورتات، امرتات و سپننه ارمئیتی)		
آخرالزمان و ظهور منجی‌های سه گانه (همشیدر، هوشیدرماه و سوشیانت)		
زندگی پس از مرگ، رستاخیز، بهشت و دوزخ.		
دین زرتشتی در دوره ساسانی		
ادبیات زرتشتی به زبان پهلوی		
مناسک و آداب دینی (نمازهای پنجگانه، سدره پوشی و بستن کمربندی به نام کشتی، مراسم‌های مربوط به درگذشتگان)		
جشن‌های مذهبی		
آتش و آتشکده‌های بزرگ سه گانه (آذر گشنسب، آذر فرنبخ و آذر برزین مهر)		
دیانت زرتشتی در دوران اسلامی		
دیدگاه اسلام در مورد دین زردشتی		
زرتشتی و اسلام: زرتشتیگری در میزان قرآن و حدیث		
دین زرتشتی در دوره ساسانی		
بررسی عقاید چینیان اولیه، پرستش شانگ تی، تین و آسمان	ادیان خاور دور	جلسه ۹
مکاتب بزرگ (یین - یانگ، مینگ یا مکتب نام‌ها، چو یا فرزندگان، فا یا قانونیان، موهیزم و تائو)		
متون دینی (تغییرات، شعر، شعائر، تاریخ، موسیقی، وقایع ایام بهار و خزان)		
کنفوسیوس و تعالیم او		
انسان‌شناسی کنفوسیوس		
تائوئیسم		
تائو ته چینگ	دین یهود	جلسه ۱۰، ۱۱ و ۱۲
اندیشه‌های لائوتسه و چوانگ تسه		
عقاید عبری‌ها قبل از پیدایش دین یهود		
سیر تاریخی	دوره شیوخ (از ابراهیم تا یوسف)	

دوره خروج از مصر و حوادث مهم این دوره			
ورود به کنعان و حوادث مهم این دوره			
دوره پادشاهی			
داوران			
تأسیس معبد			
اسارت بابل و پیامدهای آن			
دوره انبیاء			
بازگشت به یهودیه و تعمیر معبد			
یهود در دوره یونانی‌ها و رومی‌ها			
چگونگی شکل‌گیری کتاب مقدس (عهد عتیق)			
بخش‌های عهد عتیق (تورات (اسفار خمسه)، کتب و انبیاء) و معرفی مختصر آنها	یا عهد عتیق)		
کتب مکاشفه‌ای؛ تلمود (میشنا و گمارا)			
مذاهب و فرقه‌ها (فریسی، صدوقی، زیلوت، اسنی، قرانیم و...)			
اعیاد و جشن‌های مذهبی			
اعتقادات (توحید، نبوت، معاد، مسیح و ظهور او)			
احکام و شعائر دینی			
اخلاقیات			
عرفان یهودی (عرفان نظری و عرفان عملی)			
رابطه یهودیان و مسیحیان؛ اسلام و یهود			
دین یهود بعد از رنسانس و دوره جدید			
یهود و اسلام: یهود در میزان قرآن و حدیث			
وضعیت تاریخی، فکری و دینی فلسطین و روم زمان ظهور مسیحیت		مسیحیت	جلسه ۱۵ و ۱۳، ۱۴
عیسی مسیح (زندگی، چگونگی ظهور و سرگذشت او)			
رسولان			
پیدایش جامعه و کلیسای اولیه مسیحی			
رسمیت مسیحیت در امپراطوری روم			
مسیحیت در اروپا			
مسیحیت در قرون وسطی			
مسیحیت در دوره اصلاحات دینی			
مسیحیت در دوره بعد از رنسانس، روشنگری و عصر جدید.			
چگونگی شکل‌گیری عهد جدید			
بخش‌های عهد جدید (اناجیل چهارگانه (مرقس، متی، لوقا و یوحنا)، اعمال و عهد جدید)	مسیحیت (عهد عتیق و عهد جدید)		
رسولان، نامه‌های پولس، مکاشفه یوحنا و ...)	پولس و سهم او در شکل‌گیری مسیحیت تاریخی		
مذاهب مهم مسیحی (کاتولیک، ارتدکس و پروتستان)			
رهبانیت در مسیحیت			
خدا، مکاشفه خدا، تثلیث (خدای پدر، خدای پسر و روح القدس)	اعتقادات		
اعتقادنامه نیقیه و الوهیت مسیح،			
معاد			
آخرالزمان و بازگشت مسیح			
انسان و گناه ذاتی			
فیض و نجات بوسیله ایمان			

فدا			
شعائر مقدس هفتگانه			
اعیاد			
مسیحیت و اسلام: مسیحیت در میزان قرآن و حدیث			

تکلیف عملکردی

۱. حفظ آیه ۱۷ سوره حج و آیات مرتبط دیگر به تعیین استاد
۲. در صورت صلاحدید استاد، در آزمون شفاهی، به هر قسمت از کتب مقدس ادیان بزرگ و زنده جهان که استاد تعیین می‌کند، مراجعه کند.
۳. در صورت صلاحدید استاد، یکی از ایرادات وارد به ادیان بزرگ و زنده جهان (غیر از اسلام) را، با مبانی آن ادیان بررسی و در قالب تحقیق درسی ارائه دهد.
۴. تکالیف به پیشنهاد استاد در راستای تحقق اهداف ذیل باشد:
 - ایجاد توانایی فهم عقاید و شعائر دینی ادیان بزرگ و زنده جهان
 - ایجاد توانایی و کسب مهارت در مراجعه به متون دینی ادیان بزرگ و زنده جهان
 - ایجاد توانایی کسب مهارت در برقراری ارتباط و گفت و گو با پیروان ادیان بزرگ و زنده جهان

راهبردهای تدریس و یادگیری

- از آنجا که این درس به معرفی اجمالی ادیان بزرگ و زنده‌ی جهان برای دانشجویان علوم قرآن و حدیث و ... طبق شیوه‌های مطالعاتی جدید، می‌پردازد، و هر یک از این ادیان به لحاظ بستر شکل‌گیری و زبان متفاوت هستند، لذا مدرس آن باید علاوه بر اینکه تحصیلات آکادمیک و دانشگاهی در مقطع دکتری ادیان و عرفان تطبیقی، ادیان تطبیقی یا مطالعات دینی داشته باشد (۱) به زبان‌های علمی در مطالعات دینی تسلط داشته باشند (۲) در پرداختن به ادیان دیگر (غیر از دین خود) از احساس همدلی و سعه صدر برخوردار باشد. (۳) برخوردار از نوعی تعهد دینی شخصی باشد. (۴) در معرفی ادیان رویکردی توأم با بی‌طرفی معقولانه داشته و به توصیف واقعی آنها بپردازد.
- اختصاص ۱ نمره از کل نمره به فعالیت کلاس.
- ارزیابی میزان یادگیری دانشجویان به گونه‌ای که مانع برگزاری مرتب و رسمی جلسات درس نباشد و اختصاص ۱ نمره به این امر.
- ترغیب دانشجویان به مراجعه به متون دینی هر یک از ادیان.
- اختصاص ۱۸ نمره به آزمون پایان ترم

بخش‌های مرتبط با سرفصل از:

تاریخ جامع ادیان، جان بی. ناس، مترجم: علی اصغر حکمت، شرکت انتشارات علمی و فرهنگی، ۱۳۹۲ ش.

منابع اصلی
(آموزشی)

ادیان زنده جهان، هیوم، رابرت ارنست، مترجم: عبدالرحیم گواهی، تهران: دفتر نشر فرهنگ اسلامی، ۱۳۸۰ ش.

ادیان آسیائی، بهار، مهرداد، تهران: چشمه، ۱۳۷۵ ش.

ادیان و مکتب‌های فلسفی هند، شایگان، داریوش، تهران: انتشارات امیر کبیر، ۱۳۶۲ ش.

جهان مذهبی: ادیان در جهان امروز، ریچارد بوش و دیگران، ویراستار کلی رابرت ویر، مترجم: عبد الرحیم گواهی، تهران: دفتر نشر فرهنگ اسلامی، ۱۳۸۴ ش.

در آمدی بر مسیحیت، ویور، مری جو، مترجم: حسن قنبری، تهران: انتشارات دانشگاه ادیان و مذاهب، ۱۳۹۳ ش.

دین‌های ایران باستان، ه.س. نیبرگ، مترجم: سیف‌الدین نجم‌آبادی، تهران: وزارت فرهنگ و آموزش عالی، مرکز ایرانی مطالعه فرهنگ ها، ۱۳۵۹ ش.

یهودیت: بررسی تاریخی، اپشتین، ایزیدور، مترجم: بهزاد سالکی، تهران: موسسه پژوهشی حکمت و فلسفه ایران، ۱۳۸۸ ش.

منابع فرعی
(پژوهشی)

فهرست
منابع

۴	۳		۲		۱	ارزشیابی یادگیری
تکلیف درسی	آزمون‌های نوشتاری	آزمون‌های نهایی	آزمون‌های نوشتاری	آزمون عملکردی	میان ترم	
☒	☒	☒	☒	☐	☒	☒

